

KRONIEK VAN HET SCHOOLJAAR 1954-1955;
JAARBOEK 1955 ROLDUC

De kroniek van het nieuwe schooljaar 1954-55 in het jaarboek 1955 begint op zaterdag 17 juli al meteen met een vreemde zinswending/associatie. Van de (jawel) Eerwaarde Zusters wordt gezegd dat zij hun (vroeger: heur of haar) inwendige mens gaan verzorgen. Eerwaarde Zusters met eerbiedshoofdletters geschreven. Eigenlijk komen alleen de Godsnamen, zoals Jahweh, Adonai, De Ene en De Eeuwige deze hoofdletters toe en dan vooral in Nederlandse Bijbelvertalingen van hervormde, gereformeerde, kortom protestantse huize. En zojuist gebod mijn spellingscorrector van de Word-software mij nog om het woord 'Bijbelvertaling' te beginnen met een hoofdletter 'b'. Het moet niet gekker worden in mijn schrijfland. Maar dit is een te vroege afslag, een bospaadje in naar links of rechts, waar de verplichte hoofdletterwoorden in oude boomstammen staan gekerfd. Het gaat mij nu allereerst om de uitdrukking "de inwendige mens verzorgen". Het is op zich een nieuwe woordcombinatie in het Nederlands voor

mijn taalgevoel van bijna 2023. Bekend is het zegde: "de inwendige mens versterken". Dat betekent "eten" en wel met het doel om na een flinke inspanning weer krachten op te doen. Maar nu "de inwendige mens verzorgen". Ik heb deze combinatie nu voor het eerst hier gelezen en gelukkig: de kroniekschrijver laat onmiddellijk weten wat hij bedoelt. De zusters gaan heur, allez: hun, inwendige mens verzorgen wil volgens de kronikeur zeggen, dat ze met z'n allen aan een retraite beginnen onder leiding van een pater redemptorist, pater Vredeveld om precies te zijn. Het klinkt ons nu vreemd in de oren dat met zo'n gezegde over de inwendige mens in 1954 iets geestelijks bedoeld werd, terwijl wij nu meteen aan "een hapje eten" denken als we iets over de "inwendige mens" horen of lezen. Welnu: ik kan hier onthullen, dat de geestelijke betekenis van de uitdrukking de oorspronkelijke en de oudste is. Zoals met zoveel taalkundige verschijnselen is de uitdrukking in den beginne ontleend aan een Bijbeltekst en wel aan de brief van de apostel Paulus aan de Efeziërs, die in Efeze woonden aan de Turkse kust van de Egeïsche Zee. In Paulus' tijd was die kuststrook nog geheel gekoloniseerd door de Grieken. In het derde hoofdstuk

van die brief wil Paulus zijn bekeerlingen in Efeze bemoedigen door een vurig gebed aan God de Vader om de Efeziërs te sterken in hun innerlijke mens. Dat wil natuurlijk zoveel zeggen, dat hij voor hen bidt om innerlijke kracht, om onverschrokkenheid en om een positief levensgevoel. Dit komt uit een Bijbeltekst uit 1960 ongeveer. Een latere Nederlandse vertaling uit 2004 van Nederlands Bijbelgenootschap in Haarlem biedt een fraaiere, wat sjiekere tekst aan en zegt dat Paulus de vader op zijn knieën bidt dat Hij hun innerlijk wezen kracht schenkt. Daarmee wordt wat er echt staat een beetje bekakt theologisch en filosofisch geformuleerd en ik mag die harde positie innemen omdat ik de 2000 jaar oude oorspronkelijke tekst van de brief in het toen gesproken en geschreven Grieks gelezen heb en in de oude Latijnse parallel-tekst. In beide superbronnen komt het woord mens duidelijk voor en ook woorden die de binnenkant, het innerlijk aanduiden. Voilà: het Latijn zegt "in interiorem hominem" en het Grieks: «εις τον εσω ανθρωπον». Voor mensen die in hun opgroeiende jaren altijd aan het kotsen kwamen van Latijn en Grieks: het gaat om het laatste woordje van de twee korte

citaten: hominem is de vierde naamval van homo en nee, dat heeft niets met herenliefde te maken, maar wel met het begrip 'mens'. En dat geldt ook voor het laatste woord van de Griekse tekst. Daar staat in voor ons hier 'normale' letters: 'anthroopon' en ook dat is weer het woord voor mens in de vierde naamval. Daarmee staat vast dat de uitdrukking 'de innerlijke mens' bedoeld wordt. En dat het altijd om iets geestelijks is gegaan. Maar de menselijke geest van later dagen is met die uitdrukking gaan spotten. Misschien dat rond de furieuze debatten aan het begin van de zestiende eeuw in de dagen van beeldenstormers, bijbelvreeters, hervormers en protestanten, achter de innerlijke mens van Paulus geen ziel of inborst of gevoelig hart meer gezocht werd maar spottend gedacht werd aan een volgepropte maag, lange darmen vol stront en een opgezette lever van de drank. De inwendige mens versterken werd toen niet meer "bemoedigen", maar een goede hap nemen om weer door te kunnen. Per slot van rekening is in die dagen ongetwijfeld ook het woord 'smulpaap' in zwang gekomen, omdat men in een pausgetrouwe monnik vooral een volgevreten kloosterling meende te moeten zien. Misschien ook omdat pijn bepaald niet

afkleden, maar een dikke pens extra accentueren. Kortom: het blijven hangen achter zo'n uitdrukking over de verzorging van de inwendige mens is verklaarbaar uit de historische souplesse van elke taal. Maar waarom moeten daar zoveel regels aan besteed worden, vooral aan het begin van een nieuw schooljaar? In de eerste plaats, omdat ik het verrekte leuk vind om dit soort dingen uit te zoeken met dank aan de vorige jaar in juni overleden Neerlandicus Riemer Reinsma, 81 geworden. Via internet en zijn Woordenboek van Populair Taalgebruik zette hij me op het goede spoor om u, lezer, dit te kunnen opdissen. En aan het begin van een stuk tekst, waarover dat ook zal gaan, is het altijd verstandig om flink te mierenneuken op details, omdat dat de geest scherpt en het schrijven vloeiender en sneller maakt, vol leuke vondsten en vooral associaties. De inwendige mens van de schrijver wordt er op oorspronkelijke wijze door gesterkt. Daarom dus en lees nu maar weer gewoon verder.

Het begin van dit nieuwe schooljaar 1954-1955 wordt gedomineerd door het vertrek van drie belangrijke leraren. Twee negentiende-eeuwers, allebei geboren in 1889, gaan na een loopbaan van veertig en eenenveertig jaar in het onderwijs met emeritaat. De derde docent is 25 jaar jonger en gaat fulltime een andere functie in het bisdom doen. Het gaat om de twee natuur- en wiskundigen W. Sittarz, afkomstig uit het oude Duitse stadje Kempen, gelegen tussen Rijn en Maas, niet ver van Venlo, en A. Deumens. Deze laatste, schrijft de kronieker, was meer zielzorger (lees biechtvader) dan leraar. Beiden krijgen mooie portretten in het jaarboek. Hun vertrek is een gevoelige aderlating voor het onderwijs in de exacte vakken op Rolduc. Het is de vraag hoe belangrijk kennis van wiskunde en natuurkunde nog is voor een echt kleinseminarie. De derde vertrokken persoon is Wiel Meijs, geboren in Ubach over Worms in 1913. Hij vertrok vorig schooljaar al naar Meerssen als algemeen directeur van de Katholieke Actie in Limburg en als directeur van het Vrouwelijk Jeugdwerk. De beide ouderen hadden nog een mooie oude dag: Sittarz overleed in 1964 in Venlo en Deumens in 1977 in Maastricht. Wiel Meijs, 41 jaar

oud toen hij Rolduc achter zich liet, ontwikkelde zich tot een progressieve en ook strijdbare priester. Volgens zijn levensverhaal in het Biografisch Woordenboek van Nederland, had Wiel Meijs een belangrijke leidinggevende functie aan het Rolducse filosoficum, maar kwam hij diverse malen in aanvaring met de 'Bölles', sorry, de autoritaire directeur van Rolduc Hein Van der Mühlen. Met zijn benoeming bij het jeugdwerk en de Katholieke Actie werd hij dan ook weg gepromoveerd door bisschop Lemmens. Bij het vrouwelijk jeugdwerk ging onder Wiel Meijs een nieuwe wind waaien. Zijn officiële biografie zegt: "De aandacht van de leiding (scil.: van het jeugdwerk) ging nu vooral uit naar de maatschappelijke en minder naar de strikt godsdienstige vorming van de meisjes. Ook gaf men de meisjes seksuele voorlichting en leerde hen een appèl op het eigen geweten te doen". Het laat zich raden dat dit opnieuw tot conflicten, met een conservatieve priester-collega leidde. Bisschop P. Moors, probeerde te bemiddelen in deze zaak, maar slaagde daarin niet. Moors werd bisschop van Roermond in 1958 na het overlijden van Mgr. Hanssen, die benoemd was tot opvolger van Mgr. Lemmens maar die al na

enkele maanden in juni 1958 kwam te overlijden. De oplossing was een traditioneel Limburgse: de kempfanen P. Bongarts en Wiel Meijs werden allebei weggehaald bij het jeugdwerk, dat een nieuwe structuur kreeg. Bongarts werd pastoor in Brunssum en Meijs werd pastoor-deken in Hoensbroek maar pas in juli 1962. Alweer weggepromoveerd. Op zijn nieuwe plek en in de praktische zielzorg. Hij was zeer geïnteresseerd in de resultaten van het Tweede Vaticaans Concilie en wilde concrete vernieuwingen invoeren in de kerk. Hij kwam al in conflict met Mgr. Moors, maar er kwamen veel meer conflicten met het bisdom, toen in januari 1972 Mgr. dr. Jo Gijsen tot nieuwe bisschop van Roermond werd benoemd. Door het conservatisme en de onverzettelijke strengheid van Mgr. Gijsen raakt het bisdom verdeeld en werd Wiel Meijs een van de voornaamste criticasters van de nieuwe bisschop. Meijs stond openheid en overleg voor en richtte de Beweging Open Kerk op als een loyale oppositie en hij ging landelijk, omdat hij vreesde dat met de benoeming van Jo Gijsen in Limburg, ook andere Nederlandse bisdommen vanuit Rome een conservatieve bisschop gestuurd zouden krijgen. Hij kon fel uit de hoek komen in

dekenvergaderingen in Roermond, maar bleef daar steeds vaker weg en nam niet meer deel aan de discussies. In maart 1985 trad Wiel Meijs af als pastoor-deken van Hoensbroek, werd benoemd tot ereburger, betrok een flat in Heerlen en overleed een jaar later, 76 jaar oud.

Geen of nauwelijks een emeritaat voor deze strijder voor een andere kerk.

Op woensdag 29 september verschijnt het jaarboek 1954. Dat is de editie met al die clubfoto's dwars door de tekst heen gestrooid in de kroniek. En de overmaat aan lange historische artikelen. Omdat in 1954-najaar het 850-jarig bestaan van Rolduc wordt gevierd of herdacht, zijn de eerste tachtig pagina's van het jaarboek 1954 onder de titel "Roda sacra" besteed aan een reeks van drie artikelen over Rolduc als onderwijsinstelling door al die eeuwen heen. De vroegste geschiedenis van de Augustijner Koorheren, de stichters en bewoners van Rolduc als abdij tot de tijd van Napoleon (Dom Alois van Ette, Augustijner koorheer); het theologisch onderwijs op Rolduc van 1680 tot 1796 (Prof. dr. Carlo de Clercq van de Pauselijke Universiteit van Lateranen in Rome) en Rolduc, Klein Seminarie van Roermond, 1843 tot 1946 (prof. dr. F. Sassen van de Universiteit van Leiden. En

natuurlijk is zoveel verbale, historische geleerdheid niet snel klaar op papier, maar wel op tijd voor de viering van het eeuwfeest, begin oktober.

Ik wil een detail nemen uit de belangwekkende poging van deze schrijvers om Rolduc als plek van acht eeuwen onderwijs aan jongemannen voor de buitenwereld neer te zetten. Opvallend is dat veel onderwijsmateriaal, door docenten uitgeschreven cursussen, series kostbare theologische boeken uit de jaren 1680 tot 1796, vooral te vinden is in pastorieën van parochies in en rond Kerkrade en Herzogenrath. Dat komt overeen met de bevindingen van dr. J.A.K. Haas, verbonden aan het Rijksarchief van Limburg in zijn 'Schets van de geschiedenis der Abdijs Kloosterrade' (Maastricht 1986). Dr. Haas beschrijft dat door de eeuwen heen er nauwelijks een groot aantal koorheren in de abdijs met elkaar leefden, maar dat de meesten van hen actief waren als parochieherder of geestelijke in de dorpen rond Rolduc. Kennelijk zagen ze ondanks die zielzorg toch nog kans bij te dragen aan het onderwijs aan jongelui, die ambieerden om tot de koorheren toe te treden.

Een tweede detail is, dat de redactie van de dikke bijlage Roda Sacra bij het

jaarboek 1954 in een plechtige inleiding een dringende oproep doet aan mensen, oud-leerlingen, die over het schrijven van een historisch proefschrift nadenken om het rijke studiemateriaal uit de zeventiende en achttiende eeuw aan een nader onderzoek te onderwerpen. Het staat er niet zo duidelijk, als ik nu formuleer: "Reeds lang hebben wij de wens gekoesterd, dat ooit iemand de moed zou hebben..." Dat zijn de ouderwetse bewoordingen, waarin de wetenschappelijke uitdaging wordt vervat.

En het is niet de minste die erop in is gegaan. De latere bisschop Jo Gijsen ging na zijn priesterwijding en benoeming tot leraar op Rolduc geschiedenis studeren aan de Duitse universiteiten van Bonn en München, ook al omdat hij niet beschikte over een door de Nederlandse staat goedgekeurd gymnasiumdiploma. Hij promoveerde in 1964 op de liefst twee delen tellende dissertatie "Nikolaus Heyendal, 1658-1733, Abt von Rolduc und seine Stellung zum Jansenismus". Het jansenisme was een strenge beweging binnen het katholicisme in de 17^e en 18^e eeuw. De Leuvense hoogleraar Cornelius Jansenius was de initiator van deze beweging, waarvan de aanhangers geneigd waren ascetisch te leven en zich van de

wereld af te keren, terwijl zij ook een voorkeur hadden voor het leerstuk van de voorbestemming of predestinatie, afkomstig uit het calvinisme. Het is niet bekend waarom Jo Gijsen zich aangetrokken voelde tot de Rolducse abt Heyendal als onderwerp van studie. Het zou kunnen zijn, dat Gijsen inderdaad is ingegaan op de oproep van De Clercq cum suis in de inleiding van de artikelenreeks 'Roda Sacra' ter herinnering aan het 850-jarig bestaan van de oude abdij. Van de andere kant kenmerkten de bisschopsjaren van Jo Gijsen in Limburg door gestrengheid, onverzettelijkheid, een voorkeur voor een strengere kerkgemeenschap zelfs als dat een afname aan kerkleden betekent.

En dan zou je ook het prachtige boek van Joep Offermans z.g. "De Abdij Kloosterrade - Rolduc 1104-1830" in Rotterdam verschenen in 2003, kunnen beschouwen als een doorwrocht antwoord op de verzuchting van de redacteuren van Roda Sacra in 1954, in druk verschenen nog net op tijd op woensdag 29 september. En natuurlijk meldt zich ook de Katholieke Radio Omroep (K.R.O.) aan de poort. Ze komen enige opnamen maken voor een binnenkort uit te zenden vraaggesprek. Het is voor mij heerlijk om te zien hoe hier de oorspronkelijke term

wordt gebruikt voor het nu allerwegen genoemde interview, uitgesproken natuurlijk op zijn Engels als "intervjoew". Ik kan mij nog herinneren uit mijn allereerste tijd als leerling-journalist, dat wij als novieten in het vak altijd gekscherend spraken van een "intervoew". Ach wat een tijd, toch. In ieder geval: oktober 1954 is de grote feestmaand van het 850-jarig bestaan van Kloosterrade-abdij. Het wordt gezellig druk overal in huis, noteert de kroniekschrijver. De gangen beneden worden versierd en er komt een mooie historische tentoonstelling over de 850 jaar. 's Avonds is er in de aula een grote revue "Wij zijn Rolduc", waarmee in ernst en luim het grote feest wordt afgetrapt, want dinsdag 5 oktober is de grote, echte jubileumdag. Waarom toch die dag? Is die dag op de kop af de precieze dag, waarop Ailbertus met zijn volle broers Walger en Thyemo begonnen te bouwen aan een houten kapel op de plek van de huidige crypte? Het lijkt onwaarschijnlijk, omdat in die dagen in begin oktober het al behoorlijk koud moet zijn geweest en nat, omdat van slappe door de opwarming van het klimaat verpeste winters nog geen sprake was en de vorst al snel kon invallen. Na eerste

paar pagina's geschreven te hebben over de zwerftochten van het drietal vanuit Doornik richting Maas en Rijn zet de fameuze schrijfmonnik van Roda Sacra zijn eerste jaartal 1104 in de marge van zijn perkament en schrijft er meteen bij dat dat het 47ste jaar van de regering van keizer Hendrik de Vierde was en dan geven de vertalers en bewerkers van de Annales Rodenses meteen aan, dat die keizer Hendrik IV vanaf zondag 5 oktober 1056 Rooms-koning was. Hij vertelt zich daarbij een jaar, want 1104 komt 48 jaar na 1056, maar dat zij hem vergeven, omdat van die vermelding de datum 5 oktober is af te leiden, zoals die in 1954 als begindatum van het eeuwfeest wordt gevierd. Goed en niet meteen zo'n beetje: De aanhef van het feest rond het 850-jarige Roda Sacra valt uiteen in twee missen. De eerste mis is een zogeheten communautemissie: een stille mis voor alle bewoners van het kleinseminarie bij elkaar op een mooi plekje en dat is de crypte onder de kerk, de oudste, want als eerste opgetrokken, sacrale ruimte van het hele complex. Ik schat de aanvang om negen uur, direct na afloop van de Laudens, die iedere gewijde persoon in huis zeker privatim zal bidden op zo'n historische feestdag en dan volgt naar

schatting om elf uur het echte liturgische knetterwerk met een pontificale hoogmis van dank door de bisschop zelf met assistentie van de hoogerwaardige heer Deken van Kerkrade en een kleine stoet priesterleraren in rochettes. En na de missen worden tal van burgerlijke autoriteiten van hoog tot laag en tientallen oud-leraren ontvangen in de grote aula voor een indrukwekkende, historische feestrede van prof. dr. Ferd. Sassen over 850 jaar Rolduc. Het feest gaat verder op de cour met een concert van de eigen harmonie en daarna volgt het feestdiner, voor de hoge gasten van buiten in de grote Treize, de lerareneetzaal op de Herengang boven en voor alle jongens in de eetzaal beneden. Na het diner gaat het feest weer verder in de kerk met een plechtig Lof in de crypte. Ik zou wel eens willen weten hoeveel van de Lof-gangers in die duistere crypte toen in slaap zijn gevallen. Maar er was een ontsnappingsroute gepland voor het plechtige Lof. In de aula draaide de zeer actuele film "Welkom Mr. Marshall" over het uitgebreide Amerikaanse hulpprogramma voor het geteisterde Europa van na de tweede wereldoorlog. Slotstuk van het grote feest is een concert van de

Bergkapel van de Domaniale Mijn. En dan komt ineens de regen met bakken uit de lucht. En dat terwijl de hele voorgevel van Rolduc in de feestverlichting is gezet. Gelukkig duurt het feest twee dagen, want 's anderendaags op woensdag 6 oktober maken alle jongens onder leiding van hun hoofdleraren een uitstap naar Aken. Men bezoekt de Dom, de schatkamer, het raadhuis, daarna een stadsrondrit in autobussen en tenslotte een diner in de nieuwe mensa van de RWTH, de fameuze Technische Hogeschool van Aken. En het blijft maar regenen en regenen, maar de stemming blijft goed. 850 jaar is 850 jaar. Vergeleken daarmee is het wachten van een week op het speciale KRO-programma over het 850-jarige Rolduc natuurlijk 'peanuts'. Maar wat valt dat tegen!! Volgens de chroniqueur althans. Het verhaal over het historische jubileum van Rolduc is maar een onderdeel van het radioprogramma. Het gaat eerst uitgebreid over het gouden onderwijsjubileum van ene broeder Pius en pas later op de avond gaat het over de omzwervingen van Ailbertus gevat in een voorgedragen tekst van de hand van pater Jacques Schreurs. Wat een afknapper hoor je hem denken tussen de regels door. Maar de specialiteiten rond zo'n groot feest gaan

alleen door, zolang Rolduc alles zelf regelt. Een grote tentoonstelling van houtsnijkunstenaar Gène Eggen uit Ulestraten in de kruisgangen. Een presentatie kamermuziek op eenvoudige instrumenten als gitaar, blokfluit en gamba leidt onmiddellijk tot een nieuwe blokfluitclub. Op 30 oktober is het eerste schooljaartrimester op de helft en mag iedereen een paar dagen naar huis. En tenslotte wordt het feest op dinsdag 19 november besloten met een speciaal toneelstuk: "Moord in de kathedraal" van T.S. Eliot, over het lot van de Britse martelaar Thomas Becket, die in het jaar 1170, in dezelfde eeuw als de stichting van Rolduc, in opdracht van koning Hendrik II wordt vermoord in de kathedraal van Canterbury vanwege een conflict tussen het Koninklijke Hof en de rechten van de kerk. De hoofdrol wordt gespeeld door Albert van Dalsum, terwijl leraar Engels Chrit Meertens de regie voor zijn rekening neemt. Dit is na de vaste keuzes voor Vondelstukken om belangrijke feesten te markeren weer een typische Rolduc-keuze voor een enorm zwaar stuk, statisch en vooral leunend op de voordracht van heel moeilijke teksten. De jongens van de lagere klassen wonen de opvoering niet bij. Zij mogen een leuke

film gaan zien op een ander tijdstip. Het zware toneel wordt in twee dagen tijd twee keer op de planken gebracht en dat op zich is al een indrukwekkende prestatie van Van Dalsum.

Het spreekt eigenlijk vanzelf, dat na het stuk van Eliot binnen zo korte tijd op 25 november geen filosofentoneel wordt gebracht op Sint Katrien. Een historische afwijking van de traditie van het filosofenfeest. In plaats van toneel, meestal een te hoog gegrepen stuk, is nu de beurt aan het Koninklijk Heerlens Mannenkoor Pancratius om het filosofenfeest luister bij te zetten. En natuurlijk met een educatief programma, waarvan belangstellenden in de ontwikkeling van de meerstemmige mannenkoorzang iets zouden kunnen opsteken. Pancratius begon nota bene met koorwerken uit de Griekse oudheid met als doel de overeenkomsten van deze mannenzang met het veel later opgekomen Gregoriaans aan te tonen. De vaste muzikrecensent van het Rolducse jaarboek had bij het bespreken van het programma en de uitvoering de nodige kritische noten op zijn zang en werd pas enthousiast, toen het koor aan de eigentijdse, moderne mannenkoorzang toekwam. Tot zijn verbazing viel de meest

moderne koorzang het best in de smaak bij het publiek. Er was zelfs zoveel enthousiast applaus, dat Pancratius enkele toegiften deed. Zo kwam het na een heikel begin toch nog goed met Pancratius, omdat de moderne koormuziek van de club niet zo modern was dat er geen touw aan vast te knopen viel. En de midwinterfeesten van november en december razen door: Het zangkoor van Rolduc viert en het St. Ceciliafeest en gaat en passant de hoogmis zingen in de pas ingewijde Maria Gorettikerkerk om de hoek. De Sint komt weer dozen vol pakjes brengen, gecombineerd met het kerstverhaal van Scrooge en Marley in filmvorm. Aan acht december (feest van de Onbevleete Ontvangenis van Maria) gaat niet alleen een heilig triduum vooraf met elke dag een nieuwe preek; Op de dag zelf zingt Rolducs zangkoor een prachtige gecomponeerde mis en de dag erna komen de Medische Missiezusters uit Heerlen op bezoek, die hun uitstapje in oud-Nederlands beschrijven. Er is ook nog sport: voetbal en schaken en eindelijk wordt er ook nog geblokt en gestudeerd, want de kerstproefwerken beginnen op 16 december!

In de week voor Kerstmis krijgt de docent klassieke talen Pie Castermans vanuit

Roermond te horen, dat hij benoemd is tot pastoor in Houthem St. Gerlach. Van 1936 tot 1955 mocht hij Latijn en Grieks doceren op Rolduc en als promotor van het muziekonderwijs via de educatieve concerten van het Maastrichts Stedelijk Orkest, maar dan is het ook mooi geweest. Het priestertekort wordt nijpend en dan blijft er uiteindelijk geen andere keuze dan een getalenteerd en geliefd docent als zielenherder aan te wijzen in een Limburgs dorp. Hij blijft tot 1968 plattelandspastoor, gaat dan met emeritaat en overlijdt in 1980 in zijn geboortestad. Door zijn vertrek van Rolduc met frisse tegenzin, lijkt me, moet een andere nog jonge priester, Guus Janssen, zijn opleiding in de klassieke talen in Nijmegen afbreken en terugkeren naar Rolduc. In juli 1955 wordt hij dan kapelaan in Houthem bij pastoor Castermans, twee classici bij elkaar in de zielzorg. En al na anderhalf jaar mag hij daar vertrekken om kapelaan te worden in Kerensheide, een ander Zuid-Limburgs dorp. Dat heeft elf jaar geduurd tot Janssen moderator wordt in Sittard aan het Serviam-lyceum. In 1971 hangt hij uiteindelijk boord en toog aan de kapstok en vertrekt uit dienst van het bisdom Roermond. Er is geen spoor meer van deze

man te vinden in alle Rolduc-boeken... 21 jaar priester geweest en dan?

Er is geen melding van bevroren vijvers en ijsplezier in de januarimaand van 1955. Op maandag 10 januari begint het tweede trimester van het schooljaar. Bouwpastoor Hub Bessems te Echt, leraar op Rolduc geweest van 1941 tot 1953, komt op zondag 23 januari tijdens de hoogmis een bedelpreek houden voor zijn nieuwe kerk. Ook hij is een van de afzwaaiers: in mei 1968 treedt hij uit dienst van het bisdom. De rest van die januari-zondag wordt besteed aan de industriële toekomst van Limburg, de industrialisatiezondag wordt uitgeroepen en dan komt ook de top van het ETIL naar Rolduc: Het Economisch Technologisch Instituut Limburg en wel Dr. H. Roemen, Dr. Ir. S. Spronck en Drs G. van Thiel. Zij gaan vertellen hoe het verder moet met de opbouw van nieuwe industrie in Limburg, tien jaar na de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog en met de steenkoolmijnbouw. Uiteraard worden die zaken met de leerlingen van de hogere klassen besproken. Voor de kleineren (sic) is er een tentoonstelling in de gangen en enige filmen (sic) tegen de avond. Een dappere poging van een 850 jaar oude school om na zoveel tijd bij de tijd te blijven. Jammer dat de informatie

in algemene termen blijft hangen. Je voelt dat je automatisch bij de kleineren thuishoort. Een echt Rolducs gevoel. Het Etil werd in 1932, midden in de crisistijd opgericht, als economisch adviesbureau. Het bestaat nog steeds en is te vinden in Sittard.

Een week later, op zondag 30 januari, doen 14 leerlingen, het EHBO-examen. Ze zijn opgeleid en getraind tijdens een officiële cursus door de Rolducse huisarts Dr. E. Rijcken en ze slagen allemaal. De groep poseert op een slaapzaal bij een lange rij chambretten en wasbakken. Ik zie weinig plusfourbroeken meer, maar wel veel los gedragen sjaals over colberts. De nieuwe mode. Een echte inhoudelijke foto qua dracht en qua plek. Qua vermaak is het aanbod in de op een na donkerste maand van het jaar leuk en herkenbaar. De bisschop komt 20 januari langs bij de filosofen en dat geeft een halve vrije dag alweer. De film Ivanhoe draait op die halve dag. Dat moet de beroemde eerste Amerikaanse film zijn geweest op basis van de historische roman van Sir Walter Scott uit 1819. Drie Oscarnominaties waren er voor deze bekende film en ook nog twee voor een Golden Globe, maar geen van deze prijzen werd toegekend. Geen

wonder dus dat op de dag na "Ivanhoe" een pater voor de hogere klassen over Dante's Divina Comedia komt praten. Op maandag 31 januari is er poppenkast in de aula, maar wel op niveau. De marionetten spelen de 'Faust' van Goethe voor Kerkraadse scholen. Da's andere koek! Woensdag 2 februari is het officiële einde van de Kersttijd volgens de katholieke kalender, maar het is ook Maria Lichtmis en dat betekent opnieuw een feestdag, die voor het onderwijs verloren gaat: HBS-ers uit Heerlen komen sporten op Rolduc, De Mariagarde/congregatie neemt onder het lof in de middag een groep nieuwe leden/gardisten op en de voetbaljeugd van Ubachsberg wordt verpletterd door het Rolducs jeugdelftal. De poppenspeler gaat ook gewoon door op muziek van Mozart en de Cavalleria Rusticana. En daar komt nauwelijks twee dagen verder op 10 februari een bezoek van het Maastrichts Stedelijk Orkest, voorloper van het LSO onder leiding van Rieu sr. overheen. Ene L. Snijders is de muziekspecialist van de jaarboek-redactie en hem wordt altijd gevraagd om de educatieve concerten van het MSO van commentaar te voorzien. Welnu, ongeveer elf dagen voor het oeroude grote Limburgs/Rijnlandse

Zottenfeest, dacht het MSO voor de Rolducse jeugd een echt uitbundig en leuk carnavalsconcert te brengen, maar dat was totaal niet naar de zin van Snijders die zijn pen over deze muzikale presentatie in afkeer, walging, spot en venijn doopt.

Al deze gevoelens verpakt in zoetgevooisde woorden en technische muziektermen. De grote vraag was bij alle program-onderdelen. Zit het carnaval enkel in de titel van de stukken zoals "Carnaval in Maastricht, zondagmorgen na de Hoogmis, Kinderoptocht, gedroomd, en tenslotte De Prins met een verklanking van de dronkeman? Of niet? Hier en daar een positief nootje van de recensent, maar de houding van de uitvoerende musici was rumoerig als passende stemming bij carnaval natuurlijk. Vervolgens een symfonisch rondo en toen een Carnavalsige Overture, die zelfs twee keer werd gespeeld. Volgens de recensent dacht hij aanvankelijk aan treurmuziek, maar tot zijn verbazing raakte de zaal zelfs enthousiast en werd de paukenist zelfs door iedereen toegejuicht. Dan komt de carnavalshater tot inzicht: carnavalsmuziek moet niet objectief beluisterd worden, want dan klinkt alles rommelig, onsamenhangend, bizar. "Deze moderne muziek suggereert een hele wereld

die men echter zelf mee moet opbouwen. Pas als men zich probeert in te leven on een bepaalde sfeer, zal men volop kunnen genieten." De twijfelaar geeft zich hier gewonnen, maar probeert toch nog een punt te maken: het slot van het concert was het laatste deel van Haydn's Abschiedssymfonie in de normale klassieke uitvoering. Het klonk niet na het allegro-fortissimo-concert (lees: carnavalesk hoempapa-concert) en was bij vlagen niet elegant en zelfs slordig gespeeld. En toch was het geheel boeiend, zoals de dirigent al had aangekondigd. Conclusie: ik vond het allemaal verschrikkelijk om te horen, maar wil het eigenlijk niet tot de grond toe afbranden, want dat MSO moet toch nog vaker langskomen.

De pingpong-intercollegiale van zondag 13 februari is een nieuwe variatie van de verschillende manieren, waarop de bisschoppelijke colleges van Limburg elkaar sportief de loep proberen af te steken. Het pingpongen leidt na enkele jaren nog steeds niet tot succes voor Rolduc. "De onzen" bezetten na Weert, maar vóór Sittard en Roermond de tweede plaats in de onderlinge clubcompetitie, maar komen in de officiële rangschikking op de derde plaats terecht "door de

vreemde wijze van puntentelling". Met de telling van de dagen in februari door de chroniqueur is het ook vreemd gesteld, want hij roept maandag 21 februari tot eerste "Vastenavondsdag" uit, een zondag met een plechtige hoogmis, waarin een vierstemmige mis wordt gezongen en waarop na het Lof de toneeltekst van Molière's Le Bourgeois Gentilhomme wordt gedeclameerd door de toen bekende acteur Rob Gerards. Niemand verwachtte er veel van, aldus de kroniekschrijver, maar de lange voordracht werd een succes, mede omdat Gerards ook de moeilijke vrouwenstemmen zeer goed voor zijn rekening nam, aldus de vaste recensent L. Snijders. Dinsdag 22 februari noemt de kroniekschrijver de tweede aanbiddingsdag ter afleiding van het carnavalsfeest en vervolgens zouden de hogere klassen op woensdag 23 februari, nota bene Aswoensdag, carnavalszittingen gehouden hebben. De goede man is duidelijk in de bonen wat zijn carnavalsdagen betreft, maar het is een door en door werelds feest, waarvan je als gewijd Heer best eens in verwarring zou kunnen raken. Gelukkig gaat iedereen voor drie dagen op halftrimester op zaterdag 26 februari. Op 8 maart gaan de president en enkele leraren naar de begrafenis van pastoor-

deken S. Schneiders van Gulpen. Hij was na zijn priesterwijding in 1918 drie maanden als plaatsvervangend leraar op Rolduc: godsdienstleraar of surveillant, wie zal het nog zeggen of weten, kreeg geen officiële benoeming als leraar op Rolduc en bracht de rest van zijn priesterleven honderd procent door als pastoraal figuur, telkens opklimmende in de rangen: kapelaan, rector, pastoor en tenslotte pastoor-deken. Hij was vooral in Oostelijk Zuid-Limburg werkzaam (Heerlen, Lemiers, Vaals, Simpelveld.) Geboortig van het Rijnlands-Duitse Viersen kon hij daar de mensen met hun Duits klinkende dialecten beter verstaan. Het was dus wel een erg grote eer, zo'n belangrijke, Rolducse delegatie naar zijn uitvaart. Hij was ook maar twee jaar leerling op Rolduc.

En dan staat er op vrijdag 11 maart plompverloren in de kroniek: "Het ijs is nog steeds goed en daarom is er vanmiddag ijscongé. In februari 1954 en in februari 1956 kreet heel Friesland weer "Ut jiet aon" vanwege een Elfstedentocht, maar de winter van '54/'55 (februari 1955) moet ook een strenge zijn geweest gezien deze wel erg terloopse opmerking in de kroniek over ijscongé. Maar schaatsen is kennelijk niet interessant voor een

kleinseminarie, want in een toog, zelfs in een toekomstige, is dat sowieso geen gezicht en het gaat nog moeilijk ook, denk ik. Er staat ook verder in de eerdere maanden van deze winter nergens wanneer de vorst is ingevallen. Weer is er een stapje verder uit de wereld gezet. Op zaterdag 19 maart, St. Joep komt de aloude Missievereniging met een Nieuw-Guinea-dag, per slot van rekening de laatste grote kolonie van Holland in het zeer verre oosten, waar vrij gemissionieerd kan worden zonder tegenwerking van een islam-overheid, zoals in Indonesië. Pater Fr. Van de Bekerom is missionaris in het Australische deel van nieuw Guinea. Hij geeft twee lezingen op St. Joep. In de eerste lezing gaat hij vooral in op technische problemen, waarmee je als missiewerker te maken krijgt: vervoer, onderkomen, eten bereiden, verlichting en verkoeling in de tropen enz. Voor de filosofen doet hij nog een tweede lezing met lichtbeelden en die gaat over de zeden en gewoontes van de Papoea's en die lezing is volgens chroniqueur "buitengewoon boeiend". Vandaag de dag weet iedereen dat Papoea's met veel trots grote en prachtig versierde peniskokers dragen, vooral op lichtbeelden van de

missionaris. En die fraaie apparaten mag de missionaris alleen aan de filosofen laten zien. Wat zullen ze daar gebulderd hebben van de lach, want wie met dat soort enorme zeden nauwelijks geconfronteerd wordt, kan zich niet meer goed houden, hoe wijsgerig je ook denkt te zijn. Voor de jongens is dat helemaal niks, natuurlijk, stel je voor, zeg op die gevoelige leeftijd. Het is weer een prachtige Rolducse oplossing, midden in die preutse en schijterige jaren vijftig, die heerlijke onschuldige tijd. Er is zelfs een kleine tentoonstelling gewijd aan de lul- sorry, CULtuur van die o zo interessante verre mensenkinderen. Daar zal best een verdwaald peniskokertje op een tafeltje hebben gelegen, maar denk maar niet, dat er een kaartje met correcte omschrijving bijlag. Stel je voor, zeg. Bovendien worden penissen (of is het soms "penes"?) niet gekookt, al kan het daar vreselijke warm zijn. Ik ben er niet bij geweest hoor, want ik moest nog komen, toen, maar geloof me: ik heb dit niet verzonnen! Heulemaal nie! Sorry pater!

Het traditioneel filosofentoneel op of rond 25 november, St. Cathrien, kwam dit schooljaar te vervallen door een overkill aan zwaar toneel eind november. Op 19

november werd het stuk van T.S.Eliot "Moord in de kathedraal" voor de tweede keer gespeeld aan het slot van het feest '850 jaar Rolduc': dus geen wijsgeren meer op de bühne, maar op zondag 20 maart maken de Kuuzje hun gedwongen verzuim goed met een brok spanning in "De geheimzinnige Dokter X". Er is elders in het jaarboek geen bespreking van te vinden. De leerlingen van III Gym komen enkele dagen later ook met een toneelstuk op de planken. Acteren is aanstekelijk, kennelijk. En dan staat er op donderdag 24 maart het volgende in de kroniek: "De Pauselijke Visitator Dr. S. Tromp S.J. bezoekt het filosoficum. Dit is de allereerste keer in alle kronieken sinds begin jaren twintig, dat de lange arm van Rome zichtbaar wordt gemaakt. Dit is een pauselijke controle en dat is niet zomaar iets. Zou de leiding van Rolduc met deze uitdrukkelijke vermelding naar buiten toe willen laten weten: wij doen hier niet zo maar iets; wij staan onder pauselijke controle. Een bedekt soort reclame gericht op serieuze studenten.. Onzekerheid ook over het voortbestaan, toen al? Ik ervaar het zelf als een veeg teken, nu ik het zelfbewustzijn en het aplomb van Rolduc zes jaar heb meegemaakt.

Op zaterdag 26 maart is de grote dag met dat waar het allemaal toch om gaat: de priesterwijding in Roermond. Alle leerlingen van VI gym gaan naar Roermond om de belangrijke plechtigheid bij te wonen. Er zijn 24 wijdelingen dat jaar, nog een riant aantal. Een van hen, "de eerwaarde heer Jo Frantzen" komt een dag later zijn eerste mis opdragen op Rolduc. Op woensdag 30 maart viert oud-deken van Venray P. Thielen, emeritus in zijn geboorteplaats Horst, zijn zestigjarig priesterfeest op 81-jarige leeftijd. Hij was van 1895 tot 1921 leraar op Rolduc. Er staat geen vakopleiding in zijn korte biografie. Een leraar zonder vak op Rolduc? Dan denk je toch aan godsdienstlessen en veel surveilleren. Geen wonder dat hij toch in het pastorale werk in Noord-Limburg terecht kwam, al die lange jaren. Wee degene, die denkt, dat deze gegevens met dedain zijn neergeschreven. Verre van!

Dr. Paul Juliën, een van Nederlands laatste echte ontdekkingsreizigers houdt een lezing op dezelfde 30 maart in Boekhandel De Zuid-Limburger over de Pygmeeën. Daar gaat alleen VI gym naar toe. Want het gaat natuurlijk over relatief kleine mensen uit de oerwouden van Centraal Afrika, die in de tropische

bloedhitte en een vochtig klimaat maar weinig kleren aantrekken en zo, als u begrijpt wat ik bedoel. Bovendien is Juliën een soort antropologische missionaris, dat dan weer wel. Maar Pygmeeën? Dat is voorlopig nog niks voor alle jongens, toch. In 1953 verscheen in Amsterdam bij Scheltens en Giltay Juliens eerste druk van "Pygmeeën" en in 1997 de vijfde. Wie wil weten wat ik bedoel met mijn opmerking over de jongens, slaat de indrukwekkende reeks van ruim 60 foto's in dit boek maar eens na.

De Paasproefwerken beginnen op 1 april en dat is geen grap. Zondag 3 april is de Palmzondag en dat betekent dat er in de Goede Week flink gestudeerd en geblokt moet worden. Ik vind dat een slechte planning, zeker voor zo'n doorgaans vroom kleinseminarie. De traditionele uitvoering van de Passie van Bernhard Pothast wordt niet vermeld. Het zal toch niet waar zijn, dat... Op Goede Vrijdag gaat een grote delegatie van Rolduc, de Bölles, en enkele leraren en leerlingen naar de begrafenis van de oud-muziekleraar van Rolduc Jean Noé. Dat is onvermijdelijk, maar getuigt opnieuw niet van respect voor de liturgie van de Goede Week. Een andere oud-leraar, dr. W. Jacobs, wis- en natuurkunde, moet op

Goede Vrijdag in stilte zijn gouden priesterjubileum vieren. Als die wijdingsdatum nu eens door de bisschop zou verplaatst worden naar een liturgisch veel rustigere maand... En tenslotte vertrekken alle jongens op Goede Vrijdag op Paasvakantie en komen op woensdag 27 april weer terug in huis. Het moet niet gekker worden! Op 30 april is het Koninginnedag voor Koningin Juliana sinds haar moeder Wilhelmina in 1948 op het bordes van het Paleis op de Dam in Amsterdam met haar bekakte hoge stem riep: "Zoouojuui-ui-ui-ui-st hebbikafstandvandetroon gedaan" en dan steekt ze zwaaiend met dat driftige vuistje haar arm omhoog en roept "Leve koningin Juliana". Zo ongeveer ging het en telkens als de oude film van deze balconscène zie en hoor, val ik weer in een deuk van de lach. En dus viert Rolduc Koninginnedag: een mooie film een bonte avond, voetballen tegen de Haa-bee-ess, Kerkrade, (Duits accent, graag) en een bezoek aan Rapid JC-Go Ahead.

Het gaat niet goed met de president van Rolduc: Hein van der Mühlen is sinds een paar dagen aan de sukkel en wordt op Palmzondag 3 mei ter observatie opgenomen in het ziekenhuis. Op 5 mei gaat de jaarlijkse bedevaartwandeling naar de

Mariakapel in Schaesberg gewoon door en op die donderdag is er ook nog tijd voor het Rolducs elftal om in Roermond naar de voetbal intercollegiale, waar ze fraai als tweede eindigen. 's Avonds is er dan ook nog een kampvuur in het bosquet.

Voor zes gym komen begin mei langzaam de eindexamens in zicht. Eerste nemen de oudsten van de jongens met een vrolijk gezongen rondje in de grote eetzaal afscheid van hun opdiendaak bij het diner op 8 mei en dan begint op woensdag 11 mei het schriftelijk. Intussen heeft de kronikeur de allereerste scooter in de fietsenstalling zien staan en maakt melding van deze historische ontwikkeling in het personenvervoer. Het is natuurlijk niet zo indrukwekkend als het afscheid van de koets, de paarden en de koetsier in de jaren twintig na de aanschaf van een automobiel, maar toch vermeldenswaard.

Dat het Maastrichts Symfonie Orkest onder leiding van dirigent Rieu sr. nog steeds om de zoveel maanden naar Rolduc komt voor een concert, mag verbazingwekkend en dapper heten, want keer op keer worden de musici om de oren geslagen met azijnige kritiek op hun manier van spelen van de hand van de vaste recensent van de kroniek, ene L. Snijders. Ook nu deugt er

weinig van hun spel. De ouverture tot Mozarts opera 'Die Zauberflöte' wordt technisch zeer goed gespeeld, maar er zat te weinig warmte en kleur in. De schoonheid van Mozarts muziek was niet hoorbaar. Dirigent Rieu gooide met zijn pet naar zijn toelichting op Beethovens Coriolaan-ouverture; de dynamiek deugde niet en verder had de voorlaatste ouverture (Rosamunde van Schubert) last van wilde lucht bij de fluiten. Wie hore wil hij hore! En tenslotte de Fledermaus-ouverture van Strauss: "te weinig musiceerlust, mijne heren. Niet spontaan genoeg!" En toch genoot het jonge publiek zichtbaar, hoorbaar en vooral dankbaar, schrijft de chroniqueur. Dat wel! 16 mei Kruisprocessie. In de week, waarin Hemelvaart valt vallen de kruisdagen. Dat zijn dagen waarop 's ochtends een kruisprocessie wordt gehouden om voor de vruchtbaarheid van het land te bidden en een goede oogst. Dit jaar wordt er ook gebeden voor het herstel van de President. Dat is uitzonderlijk. Op donderdag 19 mei mogen de jongens in de aula naar de voetbalwedstrijd Nederland-Zwitserland kijken op de tv. Deze mededeling in de kroniek wil duidelijk maken, dat tv-kijken op Rolduc al mogelijk is geweest in een tijd, dat lang

niet iedereen de kijkkast al in huis had. Want Nederland-Zwitserland in de Rotterdamse kuip is sinds mei 1920 (eerste ontmoeting in Basel ; Zwitsers winnen met 2-1) de negentiende wedstrijd van Nederland tegen Zwitserland. Er wordt nu met 4-1 gewonnen. Faas Wilkes scoort twee keer! Er is die dag ook nog een Vlaamse kermis in het bosquet, aangeboden door de Heemclub. De Rolducse versie van de Vlaamse kermis is iets ingetogener dan het beeld, dat oude schilderijen van dit feest geven. Het gaat voornamelijk om kraampjes, waarin je leuke spelletjes kunt doen. Het dansen met meisje en vrouwen is totaal niet aan de orde en dat geldt ook voor drankgebruik, natuurlijk.

De kermis verzuipt ook af en toe in stevige regenbuien. Het hoogfeest van Pinksteren op 29 mei wordt gevierd met het zingen van een nieuwe gecomponeerde mis tijdens de hoogmis. 's Middags treden 'De vijf Sullivans' op in de aula. Aan de horizon van de tijd verschijnt voorzichtig de nieuwe muziek, die vandaag de dag gewoon ouwe meuk en platte herrie is.

Wat ik eerder over dansen schreef bij de Vlaamse Kermis in het bosquet, moet ik nu al meteen relativiseren. De tweede Pinksterdag is in 1955 namelijk een

volksdansdag, omdat de Rolducse volksdansclub bezoek krijgt van de volksdansclub 'Libelle' uit het Brabantse Heeze. Natuurlijk is er eerst weer een kapelaan, die een inleiding komt geven over volksdansen, maar dan is er op de cour toch een heuse volksdansdemonstratie die ook nog eens zeer in de smaak viel. Om nog maar te zwijgen van de gezellige avond later, die alleen voor clubleden toegankelijk was. Die was het allerleukst. Het staat allemaal in de kroniek: de nieuwe tijd breekt baan. Op vrijdag 10 juni wordt de President ontslagen uit het ziekenhuis. Zou het nu weer afgelopen zijn met de feestjes?

Ik denk niet dat de pas herstelde president is gaan meelopen met de grote Kerkraadse processie die dit jaar op zondag 12 juni Rolduc aandoet. Naar traditie wordt er op de cour van Rolduc een plechtige mis opgedragen, waarna alle jongens zich aansluiten bij de gewijde wandeling en mee terugschrijden tot de Lambertuskerk in Kerkrade. Over die mis lees ik niets meer maar de aansluiting van de jongens on de processie gaat door. Op deze processie-dag ziet de Missievereniging van Rolduc nog kans om haar jaarvergadering te houden. In de kroniek volgt een uitvoerig verslag van

de vergadering en veel info over hoe de Missieclub reilt en zeilt. Samengevat in de kroniek: onze tijd kent grote missieproblemen, maar de missievereniging is een bloeiende organisatie, waaraan nu ook de filosofen part hebben. Hoeveel geld er omgaat in de club ter ondersteuning van het missiewerk blijft natuurlijk onder de pet, maar velen hebben het mooie missiewerk en de vereniging geestelijk en stoffelijk gesteund. Op zondag 19 juni meldt de kroniek dat die zondag en de maandag daarop de afdeling seminarie van VI gym haar eindexamen aflegt. Het is vreemd dat voor de zondag gekozen is als startdag van de examens, maar het gaat wel om de afdeling Seminarie. De staatsexamens beginnen om maandag 20 juni onder toezicht van drie officiële gecommitteerden. Het leukste examen is altijd het zangersexamen van het oudste jaar van de filosofie. Dat is op 23 juni. De zingende filosofen hebben geen tijd om belangstelling te tonen voor het jaarlijkse grote, sportieve evenement op Rolduc: de jour des yeux, letterlijk vertaald: de spelendag, maar graag ook de Olympische spelen genoemd. Die begint al meteen na het souper van de dag ervoor en dan op vrijdag 24 juni, Sint Jan, de hele

dag doordendert. Alleen het bezoek van de Finse gezant in Nederland, bedoeld zal zijn de ambassadeur, resulteert in een pauze en in de verlenging van de grote vakantie met een dag. Ik vind die door hooggeplaatste bezoekers, in ieder geval vanaf de titel 'monseigneur' qualitate qua geregelde vakantiedagen toch sterk middeleeuws overkomen.

Op donderdag 30 juni krijgt "de laatste groep der eindexamens" de uitslag meegedeeld, schrijft de chroniqueur en dat is natuurlijk een achterlijk zinnetje. Alsof eindexamens hun eindexamen hebben gehaald. Wat zeur ik toch weer: alle 31 kandidaten (en dat zijn de knapen om wie het gaat!) zijn potverdikke geslaagd!!

Op vrijdag 1 juli wordt het zilveren jubileum van Hubert van de Loo op Rolduc gememoreerd en ook een beetje gevierd. Bij deze mededeling staan een portret van deze man, keurig in het pak met fraai geknoopte stropdas en een rustige heldere blik in de ogen en twee foto's zonder enig duidend onderschrift, de eerste genomen op de grote cour en de tweede op het cirkelpleintje voor de kerk. De jubilaris is met behulp van het portret te herkennen aan het dunne wandelstokje, dat hij met zijn rechterhand vasthoudt en

aan zijn vrouw, die bij hem in de buurt staat. Ook Hein van der Mühlen, de president is te herkennen aan zijn buikhouding en de paarse band halverwege zijn toog. Maar wat deze Hubert van de Loo op Rolduc gedaan heeft qua functie sinds 1930: geen woord daarover, maar het moet belangrijk geweest zijn, want de harmonie brengt hem een serenade en de President spreekt hem hartelijk toe. En daarna kabbelt de kroniek rustig door met een kaakoperatie van geschiedenisleraar Timmermans in het ziekenhuis met maar liefst zeven ligdagen.

Natuurlijk als eerste valt op, dat het hier om een leek gaat. De jubilaris heeft een oudere vrouw bij zich en dat betekent in de toenmalige hiërarchie op Rolduc: ongewijd? Niet in tel. Hoewel hij in 1930 in dienst kwam op Rolduc is zijn naam nergens vermeld in het fameuze eeuwfeestboek "Rolduc 1843-1943". Alle directeuren staan erin met naam en toenaam en titulatuur. Alle priesterleraren met kort bio en titels. Vooruit ook alle lekenleraren en natuurlijk alle jongens. Dat was het derde Rolduc en inderdaad het opvolgende Rolducboek "Het vierde Rolduc" brengt het antwoord op de vraag: wie is of was Hubert van de Loo? Op blz 270 valt als

eerste op, dat zijn naam in de kroniek van jaarboek 1955 verkeerd gespeld is. Op die pagina staat ene H.H. van der Loo, in de tweede rubriek onder de kop "Huishoudelijke organisatie" met als aanduiding Herenknecht. Deze Herenknecht Hubert van der Loo is van 1930 tot 1967 in dienst geweest op Rolduc. Als herenknecht diende hij van al het personeel het langst, ook al de jaren dat ik op Rolduc rondrende, maar vraag me niet wat die functie behelsde. De knechten waren voor de jongens nagenoeg onzichtbaar is mijn ervaring. Naslag in een on-line-encyclopedisch werk leert dat herenknecht niet zomaar een functie is. Ik lees de volgende kwalificaties: kamerbediende, bode, butler, kamerling, kameraar, hofmeester, hoofd der huisbedienden, hofbediende, hofdienaar, huisknecht, lakei en tenslotte: persoonlijk bediende van vorstelijk persoon. Deze omschrijvingen komen toch wel heel dichtbij de functie-omschrijving "Geheim Kamerheer van de paus", waaraan de Monseigneurstitel verbonden is om oudere en verdienstelijke geestelijken te eren voor hun inzet voor de kerk. Natuurlijk niets van dat alles voor Hubert. Maar wat zou zo'n man, hij kan niet meer in leven zijn, niet kunnen

vertellen over wat zich afspeelde binnen het hoogste bestuur en binnen het lerarencollege van zo'n instituut als Rolduc. Ik zou er wat voor geven!! Maar goed: Hubert is op die eerste juli 1955 behoorlijk gefêteerd door zijn gewijde meerderen en daar zal het bij blijven. Juli is de feestmaand van alle schooljaren. Op 6 juli is het Presidentsfeest met maar liefst twee missen. De stille mis zonder vertoon van drie heren en tig misdienaars wordt wat vroeger en rustig door de president zelf gedaan, maar de Hoogmis, die veel langer duurt met veel gezang wordt door een clubje leraren samen gevierd. Zo wordt de hoogste baas in huis, die kwakkelt met zijn gezondheid, nog ontzien. Maar op 4 en 7 juli komen er onbegrijpelijke mededelingen voorbij: "Onder de lessen worden we allen gepirqueteerd." Op 7 juli: "Degenen die positief op het pirquet gereageerd hebben, worden nog eens doorgelicht." Dit laatste woord doet al vermoeden waar het hier om gaat. Het pirquet is een wat oudere methode om vast te stellen of iemand met tuberculose in aanraking is geweest en mogelijk een besmetting heeft opgelopen. Het is een oudere vorm van de nu nog steeds toegepaste Mantoux-test. Die laatste test

is uiteraard beter want betrouwbaarder. Door op deze manier een verantwoorde voorselectie te maken hoeft niet meer van de hele populatie van Rolduc jaarlijks een röntgenfoto van de longen gemaakt te worden.

Een nog onbevoegde leraar klassieke talen van Rolduc slaagt begin juli in Nijmegen voor zijn doctoraal. En op 12 juli is de eindsprint van de school in de vorm van eindejaarsproefwerken/composities. De puntenvergaderingen per leerjaar beginnen gelijk op 16 juli en dan is het zaak voor afleiding te zorgen om de spanning te neutraliseren. Daar is Rolduc altijd zeer sterk in: een avondconcert op de cour, een KRO-film over het reilen en zeilen van de favoriete omroep. Een bezoek aan de Heiligdomsvaart in Maastricht met alles erop en eraan: de pontificale hoogmis in de Sint Servaas neemt Rolduc voor zijn rekening: een oud-leerling van Rolduc is de celebrant, Rolducse heren assisteren en er wordt een ruim blik Rolducse misdienaars en acolieten opengetrokken. Het Rolducse zangkoor zingt voor de tweede keer de Presidentsfeestmis. Missa in honorem Sancti Antonii, meerstemmig. En in de middag spelen leerlingen van de Toneelacademie het bekende stuk "Mariëken

van Nimwegen", een Faustverhaal. Er is eigenlijk te veel afleiding voor iedereen, want het liefste wat de jongens nu willen is snel terug naar Rolduc om te horen of ze naar een volgend leerjaar "over" zijn of 'geflatst'. Op 19 juli alweer een ronkende Hoogmis met een machtig "Te Deum" als dankbaar slot van het schooljaar. Dan zijn de bollebozen aan de beurt, die hun goede punten in fraaie boekenprijzen zien omgezet door de bisschop in de aula en tenslotte is er een pechvogel in Klas IIa: hij moet op de laatste schooldag naar het ziekenhuis met spoed voor een blindedarmoperatie. Daarna is het behalve voor deze ongelukkige: WEGWEZEN naar huis.

•